

Смірнова Олега Ювеналійовича,

СКАРГА/ПОВІДОМЛЕННЯ
про наявність фактів академічного плагіату
в докторській дисертації та статті Яценко В. В.

Керуючись пп. 2–7 «Порядку розгляду скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації», затвердженого на засіданні Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти 24 жовтня 2023 р. (протокол № 16 (45); зі змінами: протокол № 21 (50) від 26.12.2023, протокол № 10 (60) від 14.05.2024 та протокол № 18 (68) від 22.10.2024), повідомляю про факти академічного плагіату в захищеній В. В. Яценко дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук та в її статті, у якій висвітлені наукові результати дисертації.

У «Рекомендаціях щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо)» (Лист МОНУ №1/11-8681 від 15.08.2018) зазначається наступне:

- п. 1.2. Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства (ч. 4 ст. 42 Закону України «Про освіту»);
- п. 2. Академічним плагіатом є:
 - 2.1 Відтворення в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.
 - 2.2. Відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.
- 3. Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо).
 - 3.1. Будь-який текстовий фрагмент обсягом від речення і більше, відтворений в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі з іншого джерела, обов'язково має супроводжуватися посиланням на це джерело. Винятки допускаються лише для стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальноживаними.
 - 3.2. Якщо перефразування чи довільний переказ в тексті наукової роботи тексту іншого автора (інших авторів) займає більше одного абзацу, посилання (бібліографічне та/або текстуальне) на відповідний текст та/або його автора (авторів) має міститися щонайменше один раз у кожному абзаці наукової роботи, крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та

маркованих списків (в останньому разі допускається подати одне посилання наприкінці списку).

- 3.3. Якщо цитата з певного джерела наводиться за першоджерелом, в тексті наукової роботи має бути наведено посилання на першоджерело. Якщо цитата наводиться не за першоджерелом, в тексті наукової роботи має бути наведено посилання на безпосереднє джерело цитування («цитуються за: _____»).

У докторській дисертації В. В. Яценко та в її науковій статті виявлені факти порушення академічної доброчесності, які підпадають під визначення академічного плагіату (пп. 1.2, 2.1 і 2.2 зазначених «Рекомендацій»), та недотримання В. В. Яценко пп. 3.1, 3.2 і 3.3 цих «Рекомендацій».

1) Академічний плагіат у докторській дисертації:

Яценко Валентина Володимирівна. Теоретико-методологічні засади формування соціальної відповідальності закладів вищої освіти в умовах структурно-інноваційних перетворень. – Дис. ... доктора економічних наук (спец. 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)). – Київ, 2024.

Науковий консультант – **Мягких Ірина Миколаївна**, доктор економічних наук, професор, професорка кафедри підприємництва та бізнесу Київського національного університету технологій та дизайну.

Офіційні опоненти:

- **Птащенко Олена Валеріївна**, доктор економічних наук, професор, професорка кафедри підприємництва і торгівлі Західноукраїнського національного університету;
- **Деліні Марина Миколаївна**, доктор економічних наук, професор, професорка кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту Національного університету біоресурсів і природокористування України;
- **Батченко Людмила Вікторівна** – доктор економічних наук, професор, професорка кафедри готельно-ресторанного і туристичного бізнесу Київського національного університету культури і мистецтв.

Учений секретар спеціалізованої вченої ради – кандидат економічних наук, доцент **Гончаренко Ірина Миколаївна**.

Дисертація та автореферат В. В. Яценко розміщені на сайті Національного репозитарію академічних текстів за адресою <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0524U000120/>.

Робота була виконана та захищена в Київському національному університеті технологій та дизайну 16.05.2024 на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.102.05 КНУТД.

За даними автореферату (сс. 28–31) та дисертації (сс. 11–16), Яценко В. В. має 39 публікацій за темою дисертації, які були опубліковані в 2013–2022 рр.

Установлено, що дисертація В. В. Яценко містить текстові збіги (плагіат) з наступними джерелами:

1. **Berei E. V. The Social Responsibility among Higher Education Students // Educ. Sci.** 2020, 10(3), 66. (Див. <https://www.mdpi.com/2227-7102/10/3/66>; також ця стаття є в збірнику "New Research and Trends in Higher Education" (MDPI, 2021, pp. 423–434, див. https://mdpi-res.com/bookfiles/book/4673/New_Research_and_Trends_in_Higher_Education.pdf?v=1730167409).
2. **Полякова А. Г. Интеграция процессов дуального образования и корпоративной социальной ответственности промышленной компании // Управленец**, 2018, т. 9, № 2, с. 31–40. (Стаття розміщена на сайті російської наукової електронної бібліотеки <https://elibrary.ru/item.asp?id=32879403>, її повний текст викладений тут: https://elibrary.ru/download/elibrary_32879403_47744576.pdf).

Статті Е. Берей та А. Полякової відсутні в «Списку використаних джерел» дисертації В. Яценко.

Слід зазначити, що стаття Е. Берей разом із таблицями, рисунками та схемами була повністю переписана Валентиною Яценко в свою дисертацію (де зайняла **19 сторінок**: з 233-ї по 251-шу) з підміною років дослідження (2012 та 2015 на 2022), замінами Румунії на Україну та румунських студентів на українських, а також додаванням власних висловів самої Яценко про російську війну в Україні та щодо патріотизму українських студентів. При цьому Яценко у підписах до таблиць і схем указувала, що це нібито вона їх складала: «*Розраховано автором*», «*Побудовано автором*».

Плагіат зі статті Полякової зайняв **10 сторінок** (269–275, 279, 281–282) і відрізняється значним рерайтингом у деяких місцях. Тут також Яценко замінює російське на українське, наприклад, фразу «Вооруженных сил РФ» на «Збройних Сил України». І робить це у 2024-му році!

2) Академічний плагіат у статті, у якій висвітлені наукові результати дисертації, що надрукована в науковому фаховому виданні України категорії Б.

В авторефераті (с. 29) та дисертації (с. 12) Яценко В. В. у переліку публікацій за темою дисертації вказана наступна стаття:

9. Gryshchenko, I; Yatsenko, V. (2020). Socio-entrepreneurial approach in higher education institutions on the example of inclusive education (Соціально-підприємницький підхід у закладах вищої освіти на прикладі інклюзивної освіти). *Management*, 2(32):41–52. DOI:10.30857/2415-3206.2020.2.3 (Автор вніс внесок у дослідження та розвиток соціально-підприємницького підходу в закладах вищої освіти, на прикладі впровадження інклюзивної освіти) (0,5/1,0 у.д.а).

Дана стаття І. Грищенко та В. Яценко розміщена на офіційному сайті журналу *Management* за адресою <https://jrnل.knutd.edu.ua/index.php/mng/article/view/774> і доступна до перегляду за адресою <https://jrnل.knutd.edu.ua/index.php/mng/article/view/774/806>.

Установлено, що ця стаття Яценко В. В. містить текстові збіги (плагіат) з наступним джерелом:

Мёдова Н. А. Модель інклюзивного образования в условиях муниципальной образовательной системы. – Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата педагогических наук. – Томск, 2013.

Автореферат Медової розміщений на офіційному сайті Томського держ. педагогічного університету: https://www.tspu.edu.ru/images/news/november_2013/Medova.pdf і доступний для завантаження через браузер Tor (<https://www.torproject.org/download/>) або з вебархіву https://web.archive.org/web/20160909210600/https://www.tspu.edu.ru/images/news/november_2013/Medova.pdf.

Наявні збіги текстів без зазначення покликань **порушують вимоги, встановлені статтею 42 Закону України «Про освіту»** щодо академічної доброчесності, а також **вимоги «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук»**, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1197 від 17.11.2021 р. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1197-2021-п#Text>):

«7. Докторська дисертація повинна відповідати таким вимогам:

бути кваліфікаційною науковою працею, виконаною здобувачем самостійно;
містити наукові положення та нові науково обґрунтовані результати у певній галузі науки, одержані здобувачем особисто, які мають практичну та теоретичну цінність та які підтверджуються документами, що засвідчують проведення здобувачем досліджень;

...

свідчити про особистий внесок здобувача в науку щодо розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми;

відповідати принципам академічної доброчесності.

Порушення зазначених вимог є підставою для відмови у присудженні наукового ступеня доктора наук або для скасування рішення докторської ради про присудження наукового ступеня доктора наук.»

«9. Використання в докторській дисертації, наукових публікаціях, в яких висвітлені основні наукові результати докторської дисертації, наукових текстів, ідей, розробок, наукових результатів і матеріалів інших авторів супроводжується обов'язковим посиланням на автора та/або на джерело опублікування. <...>

Порушення цієї норми є підставою для відмови у присудженні наукового ступеня доктора наук або для скасування рішення докторської ради про присудження наукового ступеня доктора наук.»

«33. Виявлення МОН порушення вимог, передбачених абзацами другим - восьмим, дванадцятим пункту 7 цього Порядку, та виявлення академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації у захищеній докторській дисертації, наукових публікаціях, зарахованих за темою докторської дисертації, є підставою для:

позбавлення наукового консультанта права участі у підготовці та/або атестації наукових кадрів строком на два роки;

позбавлення голови, членів комісії докторської ради з попереднього розгляду докторської дисертації та опонентів права участі в атестації наукових кадрів строком на два роки;

позбавлення закладу вищої освіти (наукової установи) права утворювати докторську раду за відповідною науковою спеціальністю строком на один рік.»

Плагіатній дисертації В. Яценко присвячена публікація на сайті «Плагіат і фальсифікації в наукових працях» під назвою «*Валентина Володимирівна Яценко та її плагіатна докторська дисертація з «економічних наук». Захищено в КНУТД*»: <https://false-science-ua.odoo.com/valentina-volodimirivna-iatsenko-ta-yiyi-plagiatna-doktorska-disertatsiia-z-ekonomichnikh-nauk-zakhishcheno-v-knutd>. Про плагіатну статтю І. Грищенка та В. Яценко вийшла публікація під назвою «*Ректор КНУТД Іван Грищенко та Валентина Яценко народили статтю. І знову з плагіатом із російської дисертації*»: <https://false-science-ua.odoo.com/rektor-knutd-ivan-grishchenko-ta-valentina-iatsenko-narodili-stattiu-i-znovu-z-plagiatom-iz-rosiiskoyi-disertatsiyi>.

У 2022 р. Валентина Володимирівна Яценко працювала доцентом в Харківській гуманітарно-педагогічній академії (кафедра історії, археології та гуманітарних наук) (<https://sites.google.com/view/kafedra-soc-hgra/склад-кафедри/яценко-валентина-володимирівна>).

На підставі викладеного звертаюся до НАЗЯВО з проханням:

1. Розглянути питання щодо академічного плагіату в дисертації Валентини Володимирівни Яценко на здобуття ступеня доктора наук та науковій статті, у якій висвітлені наукові результати дисертації, провівши аналіз наведених фактів текстових збігів, та прийняти рішення щодо виявлення/невиявлення у дисертації та науковій статті В. В. Яценко фактів порушення академічної доброчесності.
2. У випадку підтвердження фактів порушень В. В. Яценко академічної доброчесності звернутися до Міністерства освіти і науки України з вимогою щодо необхідності позбавлення цієї особи наукового ступеня доктора наук.
3. У випадку підтвердження фактів порушень В. В. Яценко академічної доброчесності звернутися до Міністерства освіти і науки України з вимогою:
 - а) позбавити наукового консультанта – докторку економічних наук, професорку кафедри підприємництва та бізнесу Київського національного університе-

- ту технологій та дизайну Мягких Ірину Миколаївну – права участі у підготовці та/або атестації наукових кадрів строком на два роки;
- б) позбавити опонента – докторку економічних наук, професорку кафедри підприємництва і торгівлі Західноукраїнського національного університету Птащенко Олену Валеріївну – права участі в атестації наукових кадрів строком на два роки;
 - в) позбавити опонента – докторку економічних наук, професорку кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту Національного університету біоресурсів і природокористування України Деліні Марину Миколаївну – права участі в атестації наукових кадрів строком на два роки;
 - г) позбавити опонента – докторку економічних наук, професорку кафедри готельно-ресторанного і туристичного бізнесу Київського національного університету культури і мистецтв Батченко Людмилу Вікторівну – права участі в атестації наукових кадрів строком на два роки;
 - д) позбавити заклад вищої освіти – Київський національний університет технологій та дизайну – права утворювати докторську раду за науковою спеціальністю 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) строком на один рік.

Додатки:

1.1. Порівняльна таблиця із наведенням фрагментів дисертації Яценко В. В. та відповідних фрагментів опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства в форматах pdf та docx.

1.2. Порівняльна таблиця із наведенням фрагментів наукової статті Яценко В. В. та відповідних фрагментів опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства в форматах pdf та docx.

2.1. Електронна копія дисертації Яценко В. В., поданої на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук, у форматі pdf.

2.2. Електронна копія наукової статті Яценко В. В. у співавторстві з І. М. Грищенком.

3. Електронні копії джерел неправомірного використання в форматі pdf:

3.1. Стаття: Berei E. B. «The Social Responsibility among Higher Education Students»;

3.2. Стаття: Полякова А. Г. «Интеграция процессов дуального образования и корпоративной социальной ответственности промышленной компании»;

3.3. Автореферат дисертації: Мёдова Н. А. «Модель инклюзивного образования в условиях муниципальной образовательной системы».

04 листопада 2024 р.

О. Ю. Смірнов,
канд. біол. наук, ст. наук. співр.